

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Гуманітарно-економічний факультет**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 24 квітня 2019 року
(протокол № 9)

ІНВЕСТИВАННЯ

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та, страхування

Бердянськ
2019 рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: кандидат економічних наук, доцент Кіркова Н.П.

Обговорено та рекомендовано вченою радою Бердянського державного педагогічного університету «18» квітня 2019 року, протокол № 6.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни "Інвестування" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня Бакалавр, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, що виникають у сфері інвестування на різних рівнях господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна викладається після вивчення дисципліни «Статистика», «Страхування» та передуює вивченню дисциплін, «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Інвестування» є формування у бакалаврів теоретичних знань і практичних навичок у сфері інвестиційного аналізу шляхом послідовного вивчення основних принципів, підходів та інструментів аналізу інвестиційних процесів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Інвестування» є вивчення закономірностей і механізмів інвестиційних процесів, набуття вмінь практично застосовувати матеріал на практиці інвестування, визначати заходи з використання інвестицій як одного з дійових важелів економічної політики держави.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *набути таких компетентостей:*

ЗК12. Здатність працювати автономно.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК14. Здатність здійснювати інвестиційну діяльність суб'єктів підприємництва (у т.ч. курортно-рекреаційними закладами).

Та *демонструвати такі результати навчання:*

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР25. Організовувати, планувати, оцінювати результати виконання інвестиційних проектів, спрямованих на розв'язання проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування (у т.ч. стосовно розвитку курортно-рекреаційних територій).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин/ 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Методологічні основи інвестування

Інвестиційний процес у державі з ринковою економікою. Стадії інвестиційного процесу. Принципові розходження методології підходу до життєвого циклу інвестиційного процесу в ринковій та командно-розподільній системах. Інвестиційний ринок. Взаємозв'язок інвестиційного та фінансового ринку. Ринок інвестицій та інвестиційних товарів.

Інвестиційний клімат. Чинники, що роблять сприятливим інвестиційний клімат: інвестиційна активність населення; правове поле та політична воля адміністрації; рівень розвитку продуктивних сил та інфраструктури ринку інвестицій; рівень системи й статус іноземною інвестора.

Шляхи активізації інвестування. Напрямки створення сприятливих умов інвестування. Державна кредитно-інвестиційна політика. Розвиток ринку інвестиційних цінних паперів. Удосконалення фінансово-кредитної системи.

Прискорення процесу приватизації. Чинники залучення іноземного капіталу. Структурно-інноваційна перебудова економіки країни.

Тема 2. Суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності

Держава як суб'єкт інвестування. Інвестори та учасники інвестиційної діяльності. Індивідуальні інвестори, фірми та компанії.

Орендні, акціонерні та корпоративні учасники. Фінансово-кредитні установи. Галузеві й територіальні угруповання, асоціації, концерни, промислово-фінансові групи, холдинги та ін.

Мотивація інвестиційної діяльності. Поняття про інвестиційний проєкт. Класифікація інвестиційних проєктів. Типи проєктного фінансування. Теорія інвестиційного портфеля. Види портфелів та їх взаємозв'язок.

Тема 3. Фінансові інвестиції

Сутність фінансових інвестицій. Капітал, що інвестується, його різновиди. Фіктивний капітал. Інвестування за допомогою цінних паперів. Деривативні (похідні) цінні папери.

Тема 4. Інвестиції в засоби виробництва

Інвестиційна привабливість об'єктів ринку інвестицій. Прямі й портфельні інвестиції. Інвестиції в основний і оборотний капітал

Тема 5. Інноваційна форма інвестицій.

Економічна сутність інновацій та інноваційного процесу. Об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності.

Поняття інноваційної форми інвестицій. Венчурні інвестиції. Інтелектуальна власність та інтелектуальні інвестиції.

Тема 6 Особливості реальних інвестицій.

Економічна сутність реальних інвестицій. Кругообіг реальних інвестицій. Об'єкти реальних інвестицій. Оцінка об'єктів реальних інвестицій. Особливості оцінки нерухомості.

Тема 7. Обґрунтування доцільності інвестування

Інвестиційна стратегія, її види, параметри та показники. Інвестиційний аналіз. Методи оцінки ефективності інвестицій суб'єктів господарювання різних форм власності. Життєвий цикл інвестицій, постадійне дослідження інвестиційної привабливості проєкту. Визначення потреби в інвестиціях. Формування капіталу (основного й оборотного). Попереднє узгодження учасниками інвестування.

Розробка загальних положень інвестиційного процесу. Концепція маркетингу й аналізу ринку збуту. Технічний інжиніринг та інвестиційно-консалтингові послуги. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування. Фінансова (комерційна), бюджетна й економічна оцінка ефективності інвестування.

Тема 8. Залучення іноземного капіталу.

Характеристика іноземних інвестицій. Експорт та імпорт капіталу. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути. Політика держави щодо залучення іноземних інвестицій. Інвестиції іноземних фірм і спільних підприємств.

Тема 9. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу.

Фінансові ресурси інвестування. Фінансові інструменти та фінансовий Інжиніринг. Способи залучення капіталу. Прогнозування структури джерел інвестування. Власні, позичкові й залучені інвестиції. Фінансовий, операційний та загальний леверидж і структуризація капіталу.

Способи фінансового забезпечення інвестиційного процесу. Фінансово-кредитний механізм інвестиційної сфери. Методи спрямування коштів на інвестиції. Самофінансування як метод інвестування.

Тема 10. Менеджмент інвестиційних процесів

Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів. Методи індикативного планування інвестицій. Планування інвестиційної діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання. Стратегія бізнес-плану, його розділи й показники.

Оцінка вартості грошей в часі, з врахуванням інфляції, оцінка інвестиційних ризиків, оцінка ліквідності інвестицій.

Тема 11. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності.

Способи реалізації інвестиційних проєктів. Договори (контракти), що регулюють інвестиційний процес. Міжнародні угоди щодо інвестування й захисту інвестицій. Поняття про тендери. Тендерна документація, принципи її опрацювання.

Тема 12. Використання інвестицій.

Економічна характеристика використання інвестицій. Метод акціонування та акумуляція грошових ресурсів для інвестування. Довгострокове кредитування інвестицій в основні фонди. Лізинг як метод інвестування.

Тема 13. Основи організації Інвестиційних проєктів.

Порядок розробки інвестиційного проєкту. Класифікація інвестиційних проєктів. Бюджетування як форма планування інвестицій. Оцінка альтернативних конкуруючих і споріднених інвестицій.

Технічне проєктування, його способи й організація. Будівельне й технологічне проєктування. Стадії проєктування. Ціноутворення в інвестиційній сфері. Кошторисна документація. Необхідність та принципи складання кошторисів інвестиційних проєктів.

Прогнозування грошових потоків, часова теорія грошей. Визначення теперішньої та майбутньої вартості грошових потоків. Оцінка якісних факторів інвестиційного проєкту.

Тема 14. Інвестиційний проєкт і специфіка проєктної діяльності.

Вступ. Мета дисципліни та основні завдання вивчення курсу, його теоретичні та методологічні засади. Взаємозв'язок інвестиційної політики та інвестиційної стратегії підприємства.

Сутність та зміст понять «проєкт», «інвестиційний проєкт», «проєктні матеріали». Реальні, фінансові та інтелектуальні інвестиції. Основні ознаки інвестиційних проєктів, пов'язаних з реальним інвестуванням.

Класифікація проєктів. Основні їх види. Класифікація проєктів за різними критеріями: періодом реалізації, масштабом, складністю, метою, формою інвестицій. Основні види проєктів, які зустрічаються у банківській практиці.

Поняття зовнішнього та внутрішнього середовища проєкту. Фактори зовнішнього середовища. Вплив політичних, економічних, соціальних, правових, природно-екологічних, інфраструктурних на проєкт.

Характеристика сфер найближчого оточення проєкту та ступеню впливу на реалізацію проєкту. Внутрішнє середовище проєкту.

Учасники інвестиційного проєкту. Організаційно-економічний механізм реалізації проєкту. Операційні та часові рамки проєкту.

Тема 15. Побудова бізнес-плану інвестиційного проєкту.

Концепція життєвого циклу проєкту як складова методології проєктного аналізу. Поняття життєвого циклу проєкту. Підходи до розподілу проєкту на складові елементи. Складові проєктного циклу.

Мета передінвестиційної фази проєкту. Дослідження інвестиційних можливостей регіонів, галузі промисловості, природних ресурсів. Вибір цілей проєкту та його завдань на стадії ідентифікації. Мета підготовки проєкту. Попередня підготовка проєкту. Склад досліджень на стадії розробки та експертизи. Мета інвестиційної фази проєкту. Матеріально-технічна підготовка проєкту. Порядок виконання робіт на стадіях інженерно-технічного проєктування робіт, будівництва об'єкту, виробничого маркетингу та набору і навчання персоналу. Характеристика експлуатаційної фази проєкту. Комплексна заключна оцінка проєкту. Формування інформаційної бази прийняття проєктних рішень.

Розробка інвестиційного проєкту. Бізнес-план проєкту як концентроване відображення його економічного аспекту. Методика та послідовність розробки розділів бізнес-плану інвестиційного проєкту. Вимоги до обсягу та структури бізнес-плану інвестиційного проєкту.

Сутність та призначення календарного плану реалізації інвестиційного проєкту. Принципи та послідовність розробки календарного плану. Форми часової диференціації календарного плану.

Тема 16. Фінансування, кошторис і бюджет проєкту.

Основні завдання організації фінансування інвестиційного проєкту. Порівняльна характеристика джерел фінансування інвестиційного проєкту. Ідентифікація інвестиційного проєкту за основними характеристиками, що визначають умови його фінансування. Особливості систем традиційного та проєктного фінансування. Вибір схеми фінансування проєкту у рамках кожної з систем. Основні форми фінансування інвестиційних проєктів у сфері нерухомості. Визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів у розрізі джерел фінансування проєкту.

Призначення кошторисів. Визначення кошторисної вартості: базисно-компенсаційний та ресурсний метод. Типи кошторисів. Розробка кошторису проєкту. Структура кошторисної вартості. Визначення вартості інвестиційного проєкту. Класифікація інвестиційних витрат по проєкту.

Поняття бюджету проєкту. Складові календаря бюджету проєкту. Методи контролю вартості проєкту: а) традиційний метод контролю; б) метод аналізу освоєного обсягу. Організація бюджетного контролю проєкту.

Тема 17. Сутність та структура проєктного аналізу.

Фінансова спроможність проєкту. Оцінка фінансової здійсненності проєкту. Ефективність проєкту в цілому та ефективність участі в проєкті. Принципи оцінки ефективності проєктів. Особливості оцінки ефективності на різних стадіях проєктного циклу. Ефект проєкту.

Методичні підходи до визначення цінності проєкту. Можливість та необхідність оцінки неявних вигід і затрат при оцінці проєктів. Явні і неявні витрати та вигоди, їх використання для прийняття проєктних рішень. Альтернативна вартість як ключова концепція прийняття інвестиційних рішень. Розрахунки порівняльної ефективності. Обґрунтування доцільності участі у проєкті.

Поняття і призначення проєктного аналізу. Характеристика основних етапів (напрямів) проєктного аналізу. Інституціональний, технічний та комерційний аналіз проєкту. Соціальний аналіз проєкту. Фінансовий аналіз проєкту. Потенційно можливі методика оцінки. Підходи до формування узагальненої оцінки інвестиційного проєкту. Основні критерії відбору проєктів.

Тема 18. Концепція вартості грошей у часі.

Причини зміни вартості грошей у часі. Фактори, які впливають на вартість грошей. Простий і складний відсоток. Капіталізація відсотків. Процеси нарощування та дисконтування. Майбутня і теперішня вартість грошей. Розрахунок вартості грошей за різних умов інвестування. Особливості оцінки вартості анuitетів. Норма дисконту. Комерційна норма дисконту та норма дисконту учасника проєкту. Методи та моделі визначення розміру ставки дисконту. Обґрунтування вибору норми дисконту. Чинники, що впливають на величину норми дисконту.

Врахування впливу інфляції при визначенні теперішньої та майбутньої вартості грошей. Темп інфляції, індекс інфляції. Аналіз співвідношення номінальної ставки з темпом інфляції. Взаємозв'язок номінальної і реальної процентних ставок.

Грошовий потік як центральне поняття інвестиційного аналізу. Поняття притоку, відтоку та додаткового грошового потоку. Види грошових потоків. Фактор часу та ефективність інвестиційного проєкту. Поняття та обчислення майбутньої та теперішньої вартості грошових потоків. Вплив на величину теперішньої вартості строку життєвого циклу проєкту та ставки проценту.

Нарощування і дисконтування грошових потоків. Майбутнє значення грошового потоку. Порівняння альтернативних можливостей вкладення грошових коштів за допомогою техніки дисконтування та нарощування.

Тема 19. Методи оцінки ефективності інвестиційного проєкту.

Загальна характеристика методів оцінки ефективності. Базові принципи оцінки ефективності реальних інвестиційних проєктів. Групування основних показників оцінки ефективності проєктів за методами розрахунку: 1) на основі дисконтних методів; 2) на основі статичних методів. Методика розрахунку та аналізу динамічних показників оцінки реальних інвестиційних проєктів.

Поняття критерію оцінки та порівняння інвестиційних проєктів. Принципи оцінки ефективності проєктних рішень. Методика розрахунку, економічний зміст, обмеження, переваги і недоліки, застосування у практиці оцінки проєктних рішень інтегральних показників: чистого приведенного доходу (NPV); індексу рентабельності інвестицій (PI); внутрішньої норми доходності (IRR). Порівняння проєктів за допомогою різних критеріїв оцінки.

Умови застосування, переваги та недоліки показника терміну окупності інвестицій. Термін окупності інвестицій з урахуванням дисконтування. Проста норма окупності та її модифікації (бухгалтерська рентабельність інвестицій). Переваги та недоліки простої норми окупності інвестицій.

Тема 20. Визначення вартості капіталу.

Власний капітал і його формування. Статутний капітал. Пайовий капітал. Резервний капітал. Нерозподілений прибуток. Управління формуванням власного капіталу. Позиковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання. Кредиторська заборгованість. Управління позиковим капіталом.

Вартість капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Оцінка вартості капіталу за джерелами фінансування. Вартість акціонерного капіталу. Вартість облігаційної позики. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу (WACC). Гіринг і вартість капіталу. Вартість капіталу та інфляція.

Структура капіталу. Управління структурою капіталу. Оптимізація структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Фінансовий леверідж. Ефект фінансового леверіджу. Вплив ціни і структури капіталу на вартість підприємства.

Тема 21. Оцінювання інвестиційної привабливості проєктів.

Поняття інвестиційної привабливості проєктів. Правила використання критеріїв ефективності інвестиційних проєктів. Порівняння витратних проєктів. Порівняльна оцінка ефективності проєктів з різними строками реалізації. Метод ланцюгового повторення. Метод нескінченного ланцюгового повторення. Метод еквівалентного ануїтету. Особливості застосування показників доходності в порівняльних оцінках ефективності. Труднощі порівняння ефективності проєктів з нестандартними грошовими потоками за критерієм внутрішньої норми доходності. Модифікована внутрішня норма прибутку. Ставка доходності фінансового менеджменту. Порівняння показників доходності інвестицій, виражених в різних валютах. Точка Фішера і її використання в інвестиційному аналізі. Дюрація інвестицій.

Тема 22. Урахування ризику і невизначеності інвестиційних проєктів

Поняття ризику та невизначеності. Мета врахування ризиків та невизначеності в проєктному аналізі. «Золоте правило» інвестування. Види, типи та форми ризиків інвестиційних проєктів. Систематичний та індивідуальний ризик. Особливості оцінки ризиків на різних стадіях проєктного циклу. Стійкість проєкту, її види та оцінка в умовах ризику. Методи оцінки ризику інвестиційних проєктів. Термін окупності як вимірник ризику проєкту. Експертний аналіз ризиків. Метод аналогій. Метод ставки відсотка з поправкою на ризик. Метод коефіцієнтів зниження. Метод критичних значень (метод варіації параметрів). Статистичні показники оцінки рівня ризику. Очікуване значення доходності. Показники варіації і їх використання в оцінках ризику проєктів. Аналіз чутливості проєкту: методика застосування, переваги і недоліки. Метод точки беззбитковості. Готівкова і фінансова беззбитковість. Зона безпеки проєкту. Сутність та порядок розрахунку операційного важеля. Вплив операційного важеля на зміну прибутку та рівень ризику. Метод сценаріїв. Метод «дерева рішень».

Тема 23. Аналіз ринку фінансових інвестицій.

Фінансові інвестиції. Ринок фінансових інвестицій. Кон'юнктура ринку фінансових інвестицій. Індикатори ринку фінансових інвестицій. Характеристика основних індексів фінансового ринку. Індeksi ринку фінансових інвестицій України. Технічний аналіз: сутність та принципи. Використання трендів в технічному аналізі. Види та типи трендів трендів. Графічні методи технічного аналізу. Кількісні методи технічного аналізу. Фундаментальний аналіз ринку фінансових інвестицій. Особливості макроекономічного фундаментального аналізу. Вплив стану кон'юнктури

ринку на інвестиційну активність. Вплив зміни ставки відсотку на вартість фінансових інвестицій. Фундаментальний аналіз регіонального рівня. Галузевий фундаментальний аналіз. Особливості впливу економічного циклу та інвестиційну активність в галузі. Фундаментальний аналіз окремих підприємств. Інвестиційний клімат. Фактори формування інвестиційного клімату. Методи оцінки інвестиційного клімату.

Тема 24. Оцінювання стратегії фінансового інвестування.

Фінансові інструменти. Інструменти фондового ринку. Інструменти грошового ринку. Інструменти кредитного ринку. Фінансові активи. Фінансові зобов'язання. Інструменти власного капіталу. Похідні фінансові інструменти. Цінні папери. Класифікація цінних паперів. Поточна внутрішня вартість фінансового інструменту. Метод капіталізації вартості. Оцінка доцільності інвестування в фінансові інструменти. Оцінка інвестиційних якостей акцій. Ефективність інвестицій в акції. Внутрішня ціна акцій. Модель Уілсона. Оцінка внутрішньої вартості акції, якщо передбачається її продаж. Оцінка акцій з постійним коефіцієнтом зростання. Модель Гордона. Оцінка акцій з наднормальним зростанням. Оцінка інвестиційних якостей облигацій. Основні параметри облигацій. Внутрішня вартість облигацій. Оцінка облигацій з фіксованими платежами. Процентний ризик облигацій. Курс облигацій. Облігації з дисконтом. Оцінка дисконту. Дисконт за ризик корпоративного дефолту. Облігації з премією. Оцінка премії. Купонна доходність облигацій. Поточна доходність облигацій. Ставка розміщення облигацій. Оцінка облигацій з періодичною виплатою процентів з необмеженим терміном погашення. Оцінка облигацій, проценти за якою сплачуються в момент погашення. Оцінка облигацій з нульовим купоном. Оцінка облигацій, викупна ціна якої відрізняється від номіналу.

Тема 25. Аналіз інвестиційного портфеля

Поняття портфеля інвестицій. Класифікація інвестиційних портфельів. Оптимізація портфеля реальних інвестицій. Просторова оптимізація. Особливості оптимізації портфеля з можливістю часткової участі в фінансуванні проєктів. РЕВ-діаграма. Часова оптимізація. Індекс можливих втрат. Оптимізація обсягу капітальних вкладень. Графік інвестиційних можливостей. Графік граничної вартості капіталу. Модель Марковіца. Криві байдужості. Очікувана доходність портфеля інвестицій. Стандартне відхилення доходності портфеля. Коваріація доходності інвестиційних активів. Диверсифікація портфеля. Модель оцінювання капітальних активів (модель Шарпа). Коефіцієнти α та β інвестиційного активу. Систематичний та несистематичний ризик портфеля. Премія за ризик. Лінія ринку фінансового активу. Лінія ринку капіталу. β -коефіцієнт портфеля. Арбітражна теорія оцінювання капітальних активів (модель Росса). Правила формування арбітражного портфеля. Чутливість доходності до факторів ризику. Обґрунтування доцільності санації виробництва. Продовження життєвого циклу інвестиційного проєкту, реінвестування. Обґрунтування необхідності закриття проєкту.

3. Рекомендована література

1. Вовчак О. Д. Інвестиційний менеджмент : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. - 463 с. - Бібліогр.: с. 430-435
2. Державне регулювання інвестиційної діяльності : навч. посіб. / уклад.: М. А. Слатвінський; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. - Умань : Сочінський, 2014. - 198 с. - Бібліогр.: с. 179-184 - укр.
3. Грицаєнко Г. І. Основи інвестиційної діяльності : навч. посібник / Г. І. Грицаєнко; Тавр. держ. агротехнол. ун-т. - Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2014. - 223 с.
4. Редзюк Є. В. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. для студентів ВНЗ, які навчаються за екон. напрямками підгот. / Є. В. Редзюк. - Київ : НАКККіМ, 2014. - 287 с.
5. Ільчук В. П. Інвестування : підручник (модул. варіант) / В. П. Ільчук, Г. В. Кравчук, М. В. Дубина, А. В. Тарасенко; ред.: В. П. Ільчук; Черніг. нац. технол. ун-т. - Чернігів, 2014. - 355 с.
6. Аналіз інвестиційних проєктів: практикум для ст-ів ВНЗ / А. В. Череп, В. З. Бугай, Є. Л. Білий, А. В. Бугай. — К. : Кондор, 2017. — 260 с.: іл. (2)
7. Скрипник Г. О. Інвестування : навч. посіб. / Г. О. Скрипник, В. Л. Гераймович; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компрінт, 2015. - 307 с.
8. Сазонець, І. Л. Інвестування : підручник для ВНЗ / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 311 с

9Петухова, О.М. Інвестування: навчальний посібник / О М Петухова. — К. : Центр учбової літератури, 2018. — 336 с.: іл

Інформаційні ресурси

9. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.icps.kiev.ua>
11. Інститут економіки і прогнозування НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.ief.org.ua>
12. Бібліотека імені В.Вернадського. [Електронний ресурс]. - Режим доступу з: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Методи навчання: лекція, бесіда, частково-пошуковий, фактчекінг, пошуковий, дослідні роботи; метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання - *екзамен*.

6. Система оцінювання. У кожного здобувача є можливість набрати в процесі навчання до 50 балів, і отримати на екзамені відповідно не більше 50 балів. Велика кількість тем дає можливість за кожен отримати максимум 2 бали. Враховується самостійне виконання завдань, фактчекінг, інформація наукового характеру. За умови відсутності здобувача на занятті, кожному надається можливість дистанційної роботи чи консультації і прийому готових завдань під час індивідуальної роботи з викладачем.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни